

Sygn. akt I ACz 731/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Wołczańska
Sędziowie:	SA Elżbieta Karpeta SA Anna Bohdziewicz (spr.)
Protokolant:	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z wniosku T. S.

z udziałem A. K.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. akt XVII RCo 37/15

postanawia :

1) zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

a) stwierdzić wykonalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia Sądu Powiatowego w K. – Filia w H. z dnia 11 sierpnia 2014 roku, sygn. akt 40 Nc 63/2013-252, a w pozostałej części wniosek oddalić,

b) zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy 300 (trzysta) złotych z tytułu kosztów postępowania;

2) oddalić zażalenie w pozostałej części;

3) zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy 300 (trzysta) złotych z tytułu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Anna Bohdziewicz	SSA Małgorzata Wołczańska	SSA Elżbieta Karpeta
----------------------	---------------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. S. wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie wykonalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia sądu (...) tj. postanowienia wydanego przez Sąd Powiatowy w K. – filia w H. w dniu 11 sierpnia 2014 r., sygn. 40Nc 63/2013-252 i Nc 192/2013, którego przedmiotem było uregulowanie jego kontaktów z małoletnimi córkami, przebywającymi w Polsce.

Uczestniczka postępowania A. K. wniosła o oddalenie wniosku.

Zaskarżonym postanowieniem z 17 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił wniosek wskazując, że postanowienie, którego dotyczy wniosek, zostało wydane w trybie zabezpieczenia tymczasowego. Sąd pierwszej instancji odwołując się do stanowiska Trybunału Sprawiedliwości zawartego w wyroku z 15 lipca 2010 r. w sprawie C-256/09, stwierdził, że przepisy art. 21 i nast. rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej nie mają zastosowania do środków tymczasowych z zakresu prawa do pieczy wchodzących w zakres art. 20 tego rozporządzenia. Sąd wyjaśnił, iż norma zawarta w art. 20 rozporządzenia nr 2201/2003 zgodnie z intencją prawodawcy Unii ogranicza terytorialne skutki środków tymczasowych do państwa, w którym orzeczenie takie zostało wydane. Jednocześnie zwrócono uwagę na cel rozporządzenia nr 2201/2003, jakim jest w szczególności uwzględnienie nadrzędnego interesu dziecka, co uzasadnia wydawanie orzeczeń go dotyczących przez sąd geograficznie bliski jego miejscu zwykłego pobytu, który to sąd znajduje się w najlepszej sytuacji, aby rozważyć środki prawne, jakie powinny być podjęte w interesie dziecka chociażby tymczasowo. Przytoczone argumenty legły u podstaw oddalenia wniosku przez Sąd pierwszej instancji.

Postanowienie to zostało zaskarżone przez wnioskodawcę, który wniósł o jego zmianę i uwzględnienie wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W sprawie znajdują zastosowanie uregulowania zawarte w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE L z dnia 23 grudnia 2003 r.). Orzeczenie, którego dotyczy wniosek, zostało wydane w związku z postępowaniem w sprawie o opiekę nad dziećmi, jaka toczy się między wnioskodawcą i uczestniczką postępowania, a jego przedmiotem jest uregulowanie kontaktów wnioskodawcy z jego małoletnimi córkami, które obecnie przebywają razem z matką w Polsce. Postanowienie to zostało wydane w trybie zabezpieczenia, bez uprzedniego wysłuchania uczestniczki. Uczestniczka skorzystała jednak z możliwości zaskarżenia tego orzeczenia, lecz jej zażalenie nie zostało uwzględnione i postanowienie o uregulowaniu kontaktów zostało utrzymane w mocy. Między stronami nie toczy się obecnie inne postępowanie dotyczące tej materii, oprócz tego postępowania w toku którego udzielono zabezpieczenia.

Co do zasady wnioski podlegały rozpoznaniu w oparciu o przepisy zawarte w sekcji 4 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 – art. 40 i następane. Celem tych przepisów jest zagwarantowanie dziecku możliwości utrzymywania kontaktów ze wszystkimi osobami posiadającymi odpowiedzialność rodzicielską, nawet wówczas gdy osoby te mieszkają w różnych państwach członkowskich. Rozporządzenie ułatwia realizację trans-granicznych praw do kontaktów z dzieckiem przez stworzenie mechanizmu bezpośredniego uznawania i wykonywania orzeczenia wydanego w jednym państwie członkowskim, które ma być wykonywane w innym państwie członkowskim. Warunkiem jest przedstawienie odpowiedniego zaświadczenia (świadcstwa), którego wydanie przez sąd kraju pochodzenia orzeczenia gwarantuje, że w państwie członkowskim były respektowane określone zabezpieczenia proceduralne.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca nie przedstawił zaświadczenia zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia (WE) nr 2201/2003, co wnikało stąd, że przed wydaniem postanowienia o uregulowaniu kontaktów nie doszło

do wysłuchania stron. Natomiast przedstawił świadectwo wystawione przy użyciu standardowego formularza określonego w załączniku II. Zgodnie z art. 40 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 przepisy sekcji 4 nie stanowią przeszkody dla osoby, na której spoczywa odpowiedzialność rodzicielska we wnioskowaniu o uznanie i wykonanie orzeczenia zgodnie z przepisami sekcji 1 i 2 Rozdziału III (Uznawanie i wykonywanie). Zatem wnioskodawca ma możliwość dokonania wyboru, czy skorzystać z trybu przewidującego brak konieczności wnioskowania o exequatur (co wiąże się jednak z obowiązkiem przedstawienia świadectwa jak w załączniku III), czy też wnioskować o uznanie i wykonanie orzeczenia zgodnie z procedurą exequatur na mocy przepisów sekcji 1 i 2 Rozdziału III. Jak już wskazano wyżej wnioskodawca nie przedstawił zaświadczenia zgodnie z załącznikiem nr III, a z załącznikiem nr II.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie było podstaw do odmowy stwierdzenia wykonalności orzeczenia sądu (...) dotyczącego sposobu uregulowania kontaktów wnioskodawcy z małoletnimi córkami, które przebywają wraz z matką w Polsce. Należy wskazać, iż nie doszło do przejścia jurysdykcji przez sąd polski w sprawach o wykonywanie władzy rodzicielskiej i uregulowanie kontaktów wnioskodawcy z córkami, gdyż sąd polski nie zaakceptował skutecznie swojej właściwości (jako lepiej umiejscowiony do rozpatrzenia sprawy) zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 15 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003. Skutkiem tego było odrzucenie tych wniosków z uwagi na brak jurysdykcji sądu polskiego.

W sprawie nie zachodzi żadna z przesłanek wymienionych w art. 22, 23 i 24 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003, uzasadniających oddalenie wniosku. Orzeczenie o uregulowaniu kontaktów ojca z małoletnimi córkami nie narusza porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej. Utrzymywanie takich kontaktów co do zasady leży w interesie dzieci, a podkreślenia wymaga, iż nie stwierdzono przeszkód do realizacji tych kontaktów, bowiem podejrzenia o nadużyciach wnioskodawcy wobec starszej córki nie znalazły potwierdzenia w odpowiednich orzeczeniach sądowych, pomimo początkowego wszczęcia postępowania w celu wyjaśnienia tych zarzutów. Z wyjaśnień złożonych przez uczestniczkę na posiedzeniu wynikało, iż nie sprzeciwia się ona tym kontaktom, a nawet twierdziła, iż kontakty takie są utrzymywane. Uregulowanie kontaktów nastąpiło bez uprzedniego wysłuchania małoletnich dzieci, jednakże było to w pełni uzasadnione z uwagi na ich wiek. Z kolei uczestniczka postępowania skorzystała z możliwości zaskarżenia przedmiotowego postanowienia, a jej zarzuty zostały rozważone przez sąd przy rozpoznawaniu zażalenia. W sprawie uregulowania kontaktów wnioskodawcy z córkami nie zostało też wydane później żadne inne orzeczenie, a zatem nie zachodzi żadna kolizja rozstrzygnięć. Dodatkowo należy wskazać, iż na obecnym etapie wnioskodawca nie ma innej możliwości uzyskania orzeczenia regulującego jego kontakty z córkami w Polsce, bowiem przepisy polskie nie przewidują możliwości uzyskania zabezpieczenia bez powiązania ze sprawą opiekuńczą, a taka nie może się toczyć z uwagi na jurysdykcję sądu (...).

Wobec powyższego wniosek o stwierdzenie wykonalności postanowienia wydanego przez Sąd Powiatowy w K. – filia w H. w dniu 11 sierpnia 2014 r., sygn. 40Nc 63/2013-252 i Nc 192/2013 należało uwzględnić, o czym postanowiono w punkcie 1) a sentencji, zmieniając w części zaskarżone postanowienie w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. stosowanymi przez art. 13 § 2 k.p.c.. Jednocześnie z całą mocą należy podkreślić, iż zgodnie z art. 31 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 orzeczenie nie może w żadnym wypadku być przedmiotem kontroli merytorycznej.

Nie mógł być natomiast uwzględniony wniosek w części, w jakiej dotyczył jednoczesnego zagrożenia matce nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na wypadek naruszenia obowiązków wynikających z postanowienia o kontaktach. Możliwość stosowania tego rodzaju środków dyscyplinujących przewiduje art. 582¹ § 3 k.p.c.. Rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 stanowi, że do procedury wykonania stosuje się prawo państwa członkowskiego wykonania orzeczenia. Zatem w celu zapewnienia realizacji kontaktów zgodnie z wykonalnym w Polsce orzeczeniem sądu zagranicznego zastosowanie znajdą stosowne unormowania kodeksu postępowania cywilnego, a podjęcie czynności w tym zakresie należy do właściwego sądu opiekuńczego. Z tej przyczyny wniosek w tym zakresie nie zasługiwał na uwzględnienie, co w konsekwencji skutkowało oddaleniem zażalenia w tej części, a to zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. stosowanymi przez art. 13 § 2 k.p.c..

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przy uznaniu, iż wnioskodawca wygrał sprawę w zasadniczej części dotyczącej stwierdzenia wykonalności orzeczenia.

SSA Anna Bohdziewicz SSA Małgorzata Wolczańska SSA Elżbieta Karpeta